

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Meștăciut
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de C.H.O.
Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

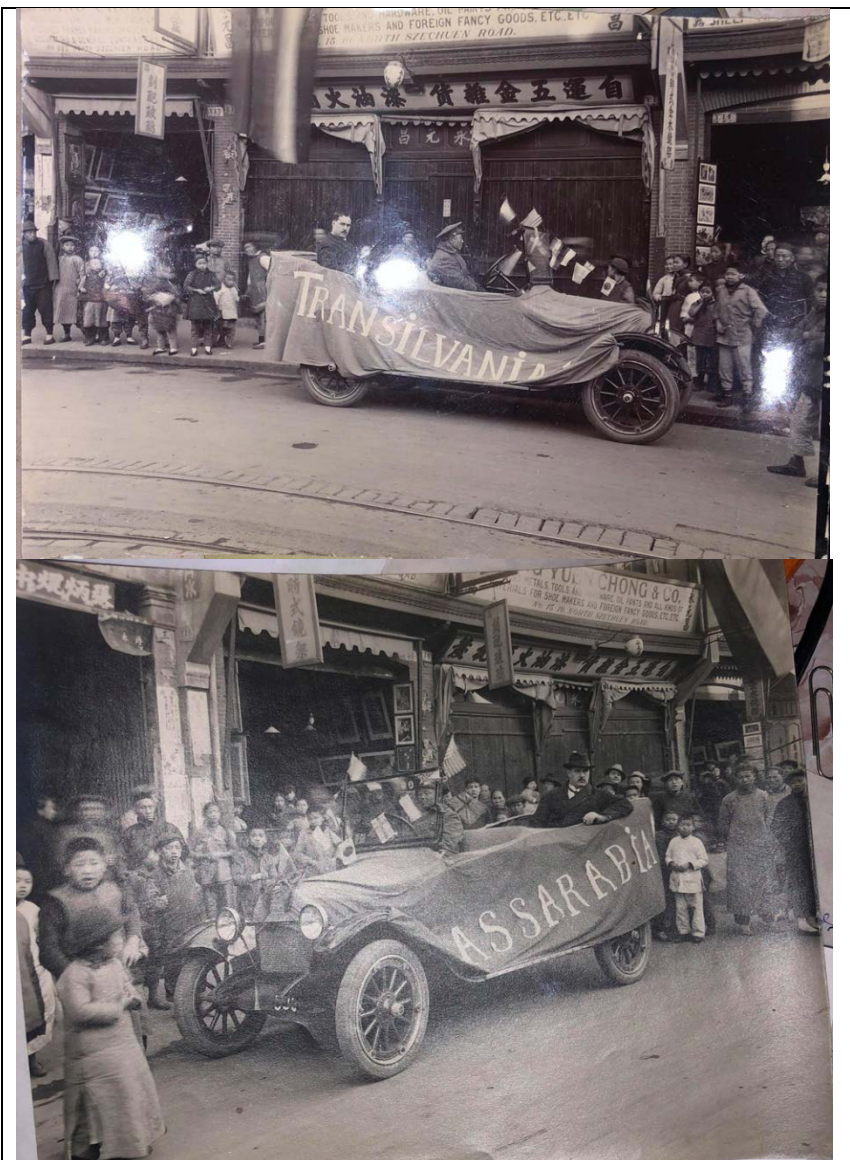
ISSN 2734-6889
ISSN-L 2734 -6889

Sărbătorirea Marii Uniri în China

Prof. univ. Dr. Mircea POPA

Sfârșitul Primului Război Mondial a prins destui români risipiți pe pământurile mapamondului, unii ajungând să fie luați prizonieri în China și Japonia, ca militari înrolați în armata austro-maghiară, scape din lagărele unde i-au plantat rușii prin Extremul Orient, cu precădere în Siberia. Unii dintre ei au reușit uneori să evadeze și cu mari eforturi să ajungă în China, unde au practicat diferite meserii pentru supraviețuire. Un caz cu totul aparte l-a constituit basarabeanul Ilie Cătărău, născut într-un sat de lângă Orhei, care a fugit din școlile rusești din cauza persecuțiilor, refugiindu-se în România.

Aici a reușit să-și continue studiile (după unele opinii ar fi fost chiar licențiat la Universitatea din București), dar ura sa atavică împotriva tuturor statelor despotice, l-a determinat să riposteze împotriva acestora, recurgând chiar la metode brutale, de sorginte teroristă. Se pare că a fost racolat de unii șefi ai rutenilor, aflați în mare dispută cu regimul dualist de la Budapesta, pentru

încercările acestuia de a le răpi religia ortodoxă și a-i trece la calvinism sau catolicism. Ca urmare, împreună cu extremist ucrainean Kirilov, la 24 februarie 1914 ar fi pus o bombă la sediul Episcopiei din Debrețin. Episcopul a scăpat, dar vicarul său și un avocat aflat la fața locului au murit.

A revenit în țară și a reușit să se îmbarce pe un vas pentru Egipt, de unde reîntors la Chișinău ar fi participat la războiul civil din Rusia. Ajunge în Siberia, iar de acolo în partea chineză controlată de japonezi, salutând cu bucurie sfârșitul războiului mondial.

2

Ar fi participat, după cum scrie pe versoul uneia din fotografii, la „*Serbarea internațională a victoriei în China*”, la 22 decembrie 1918. Considerându-se român, a organizat în localitatea în care se afla o adevărată acțiune de salut a unificării statului român și a trecerii Basarabiei în componența statului român. Acțiunea sa a constat din închirierea a două mașini aflate în dotarea administrației locale, pe care le-a acoperit cu o pânză pe care a inscripționat cu vopsea albă, numele celor două provincii românești mai importante, care la 1 decembrie 1918 s-au unit cu Țara-Mamă. O primă fotografie ni-l înfățișează stând comod într-o mașină condusă de un șofer militar, în fața unei clădiri din centrul localității, pe pânza care acoperă mașina fiind scris numele de „**Transilvania**”. O fotografie asemănătoare a pregătit cu inscripția „**Basarabia**”, postând mașina în fața unei asistențe locale foarte numeroase, constând din bărbați, femei și copii (poate și notabilitățile locului) care au participat la acest insolit ceremonial de adeziune la realizarea unității țării sale.

Cele două fotografii i-au fost expediate profesorului universitar clujean Mihail Șerban, de la Academia Agricolă din Cluj, fost secretar al prim-ministrului Alexandru Vaida-Voievod, șeful delegației românești de la tratativele de pace de la Paris. Ulterior, el s-a stabilit la Cluj, căsătorindu-se cu Marioara, fiica profesorului Iosif Blaga de la Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov, și ea membră a delegației României la acest important act diplomatic, alături de Caius Brediceanu și de sora sa Cornelia, care s-a căsătorit mai târziu cu poetul Lucian Blaga. Fotografia conține pe verso următorul text, scris cu creionul: „*Bravului român, M. Șerban, ca semn de deosebită dragoste și distincțiune, Ilie Cătărău*”.

Cele două fotografii mi-a fost puse la dispoziție de distinsa doamnă Corina Șerban, soția în viață a lui Mihail Șerban -junior, care deține și alte documente-fotografii de la Conferința de Pace de la Paris, la care a participat cu rol deosebit de important, socrul ei profesorul Mihail Șerban. Fotografiile sunt total necunoscute până la ora de față, ca și episodul acesta în care e implicat Ilie Cătărău.